

Frank Groothuijse

28 maart 2024

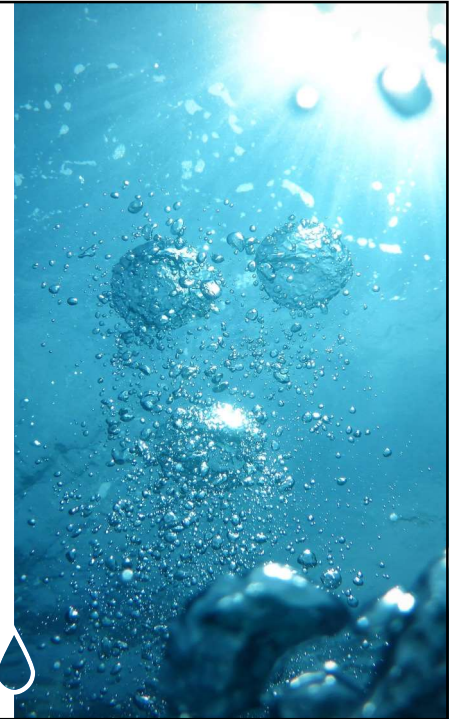
VMR Actualiteitendag 2024

Waterrecht

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet

Utrecht University

CENTRE FOR
WATER, OCEANS AND
SUSTAINABILITY LAW

1

Integratie Ow = fragmentatie waterrecht

Globale opbouw Waterwet, waterbesluit en waterregeling

1. Belangrijke definities (watersysteem)
2. Doelstellingen en omgevingswaarden
3. Toedeling watersysteembeheer + instructieregels + zorgplichten (hemel- en grondwater)
4. Waterprogramma's
5. Aanleg en beheer waterstaatswerken (actief beheer)
6. Reguleren wateractiviteiten (passief beheer)
7. Nadeelcompensatie

2

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet: actief beheer

- **Watersysteembeheer (actief)** = samenstel van aan watersystemen verbonden taken gericht op:
 - a) Voorkomen en waar nodig beperken van wateroverlast en overstromingen alsmede waterschaarste, in samenhang met;
 - b) de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen; en
 - c) de vervulling van de op grond van de Ow aan die watersystemen toegekende maatschappelijke functies
- Aanwijzing beschermingszones niet langer in de legger, maakt deel uit beperkingengebied waterstaatswerk
- Aanwijzing bergingsgebieden in de legger niet langer appellabel

3

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet: actief beheer

- Projectbesluit verplicht voor primaire waterkeringen; keuze voor andere waterstaatswerken tussen projectbesluit of vergunning eigen dienst
- Projectbesluit waterschap:
 - Voornemen, verkenning en voorkeursbeslissing
 - Wijzigt omgevingsplan rechtstreeks voor zover nodig voor uitvoering/instandhouding waterstaatswerk
 - Facultatief integratie andere uitvoeringsbesluiten
 - Goedkeuring GS
- Gedoogplichten: vorderen schadevergoeding bij de civiele rechter
- Onteigeningsbeschikking AB waterschap o.g.v. projectbesluit, omgevingsplan of BOPA, bekrachtiging bestuursrechter vereist

4

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet: passief beheer

- 'Van vergunningplichtig, tenzij...' naar 'Algemene regels, tenzij vergunningplichtig'
- Lozingsactiviteiten op regionale wateren geregeld in H2 t/m H5 Bal indien afkomstig van in Bal aangewezen MBA
 - Vervallen rijksregels in bruidsschat naar waterschapsverordening
 - Ruime mogelijkheden tot maatwerkregels in waterschapsverordening
 - Ruime maatwerkvoorschriftbevoegdheid DB waterschap
- Indirecte lozings: vervallen bindend advies beheerder RWZI + beheerder ontvangende oppervlaktewaterlichaam
- Gevolgen doelbereik KRW-doelen 2027
 - Toestemmingen indien nodig voor doelbereik herzien (intrekken/aanscherpen) ➡ algemene regels
 - Meer mogelijkheden voor waterschap om lozingsactiviteiten op regionale wateren te reguleren
 - Reguleren indirecte lozings vanuit vuilwaterriool op RWZI in waterschapsverordening

5

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet: passief beheer

- Bevoegd gezag meervoudige omgevingsvergunning wateractiviteit: magneetactiviteiten (afd. 4.2 Ob)
 - Bestuursorgaan dat vergunningverlenende bevoegdheid verliest, krijgt advies + instemmingsrecht
- Omgevingsvergunning wateractiviteit los aanvragen van andere vergunningplichtige activiteiten (art. 5.7² Ow jo. 10.21 Ob)
- Beoordelingskader omgevingsvergunning wateractiviteit: vervulling maatschappelijke functies watersysteem (ook feitelijk bestaande functies!)

6

Belangrijke wijzigingen Omgevingswet: schadevergoeding

- Nadeelcompensatieregeling: limitatieve lijst schadeveroorzakende besluiten in 15.1 Ow
 - Feitelijke handelingen in het kader van het waterbeheer vallen daar niet langer onder: civiele rechter
- Gedoogplichten van rechtswege: nadeelcompensatie, geen volledige schadeloosstelling (art. 15.13 Ow)
- Schade t.g.v. gedoogplichten: vordering bij de civiele rechter (15.15 Ow)

7

Andere ontwikkelingen

- Doelbereik KRW in 2027
 - Doelgat: wie neemt welke maatregelen?
 - Nauwelijks inzet op beperken bestaande rechten, vooral inzetten op inrichtingsmaatregelen
 - Verzoeken van derden om aantasting bestaande rechten (o.m. aanscherping lozingseisen)
 - Aanscherping generieke aanpak diffuse bronnen, zoals mest en gewasbeschermingsmiddelen, lijkt onvermijdelijk
 - Grensoverschrijdende samenwerking om vervuiling uit buitenland te beperken
- Water bodem sturend-brief
 - Alleen bindend voor Rijk, tenzij overgenomen door decentrale overheden
 - *Comply or explain* m.u.v. verplichtingen voortvloeiend uit EU-richtlijnen
 - Vooralsnog geen juridische verankering structurerende keuzes

8